

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla

Tento článek se zabývá pojištěním odpovědnosti z provozu vozidla a zaměřuje se zejména na rozsah tohoto pojištění a tzv. regresní nárok pojišťovny vůči pojištěnému.

Obecně

Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla neboli lidově řečeno „povinné ručení“ upravuje zákon č. [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění (dále jen „zákon“). Tento zákon je komplexní a představuje lex specialis vůči obecné úpravě pojistné smlouvy obsažené v ustanovení § 2758 a násl. zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník. Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (dále jen „*pojištění odpovědnosti*“) je **povinně uzavírané pojištění, které musí dle ust. § 3 odst. 2 zákona uzavřít každý vlastník tuzemského vozidla nebo řidič cizozemského vozidla**,^[1] nestanoví-li zákon jinak. Příkladem vozidel, která nemusí mít sjednané pojištění odpovědnosti, jsou speciálně vymezená vozidla integrovaného záchranného systému neužívaná k podnikání, vozidla zpravodajských služeb České republiky a za určitých podmínek i cizozemská vozidla, jejichž řidič je držitelem platné zelené karty vydané pojišťovnou v cizím státě – blíže viz ust. § 5 zákona.

Pojištění odpovědnosti má 2 hlavní cíle, které potvrzuje i odůvodnění judikátu Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 7. 2012, sp. zn. 25 Cdo 3086/2011. Jednak má zabezpečit, aby poškozenému, kterému byla při dopravní nehodě způsobena újma, byla tato újma nahrazena i v případě, že viník dopravní nehody sám nemá dostatek finančních prostředků; jednak má pomoci viníkovi dopravní nehody, aby mohl využít svého pojištění a nemusel veškerou způsobenou škodu a nemajetkovou újmu platit poškozeným sám.

Rozsah pojištění odpovědnosti

Na rozsah pojištění odpovědnosti lze nazírat z 3 základních hledisek:

- a) osobní rozsah pojištění odpovědnosti, který vymezuje okruh osob, na které se pojištění odpovědnosti vztahuje;
- b) územní rozsah pojištění odpovědnosti definuje území, na kterém lze úspěšně uplatňovat pojištění odpovědnosti; a
- c) věcný rozsah pojištění odpovědnosti, který stanovuje, jaké škody, resp. újmy, jsou poškozenému hrazeny z pojištění odpovědnosti.

Zákon ve svém ust. § 6 stanoví osobní rozsah pojištění odpovědnosti tak, že **pojištění odpovědnosti se vztahuje na každou osobu, která je povinna nahradit újmu způsobenou provozem vozidla**

uvedeného v pojistné smlouvě. To tedy znamená, že způsobí-li dopravní nehodu osoba odlišná od pojistníka, tj. od osoby, která s pojistitelem pojistnou smlouvu sjednala (zpravidla se jedná o vlastníka vozidla), tak i na tuto třetí osobu se pojištění odpovědnosti vztahuje. Tato třetí osoba tak nebude muset platit způsobenou škodu a nemajetkovou újmu, ale vše bude hrazeno (za splnění dalších zákonných předpokladů) z pojištění odpovědnosti.

Územní rozsah pojištění odpovědnosti je dle ust. § 6 odst. 5 zákona vymezen minimálně tak, aby při placení jednoho pojistného **pojištění odpovědnosti platilo na území všech členských států Evropské unie nebo jiných států tvořících Evropský hospodářský prostor** a na území dalších států uvedených v seznamu států, který stanoví Ministerstvo financí vyhláškou. Pojistitel může na zelené kartě vyznačit, že pojištění odpovědnosti platí na území dalších států.

Pokud jde o věcný rozsah pojištění, tak ten je v ust. §§ 6 a 7 zákona vymezen pozitivně i negativně. Pojistitel hradí poškozenému v rozsahu a ve výši podle občanského zákoníku:

- a) způsobenou újmu vzniklou ublížením na zdraví nebo usmrcením,
- b) způsobenou škodu vzniklou poškozením, zničením nebo ztrátou věci, jakož i škodu vzniklou odcizením věci, pozbyla-li fyzická osoba schopnost ji opatrovat,
- c) ušlý zisk,
- d) účelně vynaložené náklady spojené s právním zastoupením při uplatňování nároků podle písmen a) až c); v souvislosti se škodou podle písmene b) nebo c) však jen v případě marného uplynutí lhůty podle § 9 odst. 3 zákona nebo neoprávněného odmítnutí anebo neoprávněného krácení pojistného plnění pojistitelem.

Pojistitel uvedené hradí pouze za předpokladu, že poškozený svůj nárok řádně uplatnil, prokázal a ke škodné události došlo v době trvání pojištění odpovědnosti.

Dále pojistitel za pojištěného zdravotní pojišťovně hradí náklady vynaložené na zdravotní péči hrazenou z veřejného zdravotního pojištění, jestliže zdravotní pojišťovna vynaložila tyto náklady na zdravotní péči poskytnutou poškozenému.

Ačkoliv je v již zmíněném judikátu Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 7. 2012, sp. zn. 25 Cdo 3086/2011, napsáno, že pojištění odpovědnosti se má vztahovat na co nejširší okruh újem vzniklých během dopravních nehod, tak **zákon stanovuje též případy, kdy pojistitel vzniklou újmu, resp. škodu místo pojištěného nehradí.** Tyto případy jsou vymezeny v ust. § 7 zákona. Dle tohoto ustanovení pojistitel nehradí kupříkladu újmu, kterou utrpěl řidič vozidla, jehož provozem byla újma způsobena; škodu na vozidle, jehož provozem byla škoda způsobena, jakož i na věcech přepravovaných tímto vozidlem; újmu vzniklou manipulací s nákladem stojícího vozidla apod.

Ve vztahu k rozsahu pojištění odpovědnosti, zejména pak k ust. § 6 odst. 2 písm. a) zákona, existuje ustálená judikatura Nejvyššího soudu ČR,^[2] která vychází z usnesení Ústavního soudu ze dne 16. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 8/06, jež dané ustanovení vykládá. V daném případě se poškození domnívali, že pojišťovna, jakožto pojistitel, je povinna jim poskytnout též odškodnění za zásah do jejich rodinného života, jenž byl způsoben dopravní nehodou, kterou zavinil pojištěný a při které byl usmrcen jejich syn. Ústavní soud ale uzavřel, že hodnotou, kterou dané ustanovení chrání je „zdraví a život“ a nikoliv „soukromí a rodinný život“ či jiná osobnostní práva, jak se poškození domnívali. Proto když dojde k dopravní nehodě, při které je poškozený zraněn či dokonce usmrcen, není možné se obrátit na pojistitele s žádostí o odčinění nemajetkové újmy spočívající v zásahu do soukromí a rodinného života způsobeného dopravní nehodou, neboť pojistitel podle zákona za pojištěného hradí výlučně újmu vzniklou ublížením na zdraví nebo usmrcením.

Regresní nárok pojišťovny neboli postizní právo pojistitele

Od situace, kdy pojistitel za pojištěného žádné pojistné plnění poškozenému neposkytne (§ 7 zákona), je třeba odlišovat případy, kdy sice **k poskytnutí pojistného plnění poškozenému dojde, ale následně ho pojistitel vymáhá zpět po pojištěném (§ 10 zákona). V takovém případě se jedná o tzv. regresní nárok pojišťovny neboli postizní právo pojistitele**, které právní věta usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2011, sp. zn. 32 Cdo 3266/2010 blíže popisuje: „*Postizní právo pojistitele dle § 10 cit. zákona není právem na náhradu škody, nýbrž zvláštním originárním právem proti pojištěnému na náhradu toho, co za něho pojistitel plnil. Předpoklady vzniku postizního nároku pojistitele stanoví pouze ustanovení § 10 cit. zákona a nelze je doplňovat dalšími předpoklady pro vznik nároku na náhradu škody dle ustanovení § 420 a násl. občanského zákoníku. Použití těchto ustanovení občanského zákoníku o odpovědnosti za škodu má význam pouze pro určení pojištěného, tedy toho, na jehož odpovědnost za škodu se pojištění odpovědnosti vztahuje.*“

Postizní právo pojistitele vůči pojištěnému vzniká zejména tehdy, kdy pojistitel prokáže, že pojištěný způsobil újmu úmyslně; že pojištěný porušil základní povinnost týkající se provozu na pozemních komunikacích, a toto porušení bylo v příčinné souvislosti se vznikem újmy, kterou je pojištěný povinen nahradit; že pojištěný bez zřetele hodného důvodu se odmítl jako řidič vozidla podrobit na výzvu příslušníka Policie ČR zkoušce na přítomnost alkoholu, omamné nebo psychotropní látky nebo léku označeného zákazem řídit motorové vozidlo apod. – blíže viz ust. § 10 odst. 1 zákona.

Zákon v ust. § 10 odst. 4 dále stanoví, že pojistitel má proti pojistníkovi (zpravidla vlastníkovu vozidla) právo na úhradu částky, kterou vyplatil z důvodu újmy způsobené provozem vozidla, jestliže její příčinou byla skutečnost, kterou pro vědomě nepravdivé nebo neúplné odpovědi nemohl pojistitel zjistit při sjednávání pojištění a která byla pro uzavření pojistné smlouvy podstatná.

Zákon také omezuje výši požadovaných regresních náhrad tak, že **součet požadovaných náhrad pojistitele vůči pojištěnému nesmí být vyšší než plnění vyplacené pojistitelem v důsledku škodné události, se kterou toto právo pojistitele souvisí**. Tím zákon jasně stanovuje, že regresní nárok pojistitele nemá žádný sankční charakter, ale má pouze za cíl v určitých situacích navrátit pojistiteli pojistné plnění poskytnuté poškozenému.

Jde-li o judikaturu ve vztahu k postiznímu právu pojistitele, tak mohu uvést relativně nové rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, a to rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 23 Cdo 3363/2013.

V této věci došlo k dopravní nehodě, jejíž příčinou byla závada levé přední listové pružiny, jejíž horní část praskla. Pojistitel se obrátil na soud a žádal po žalovaném zaplacení vyplaceného pojistného plnění dle ust. § 10 odst. 1 písm. b) ve spojení s odst. 2 písm. a) zákona, neboli jinak řečeno, pojistitel žádal zaplacení vyplaceného pojistného plnění z důvodu, že pojištěný porušil základní povinnost týkající se provozu na pozemních komunikacích tím, že provozoval vozidlo, které svojí konstrukcí nebo technickým stavem neodpovídalo požadavkům bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, obsluhujících osob, přepravovaných osob a věcí.

Soud I. stupně žalobu pojistitele zamítl s odůvodněním, že o vozidlo bylo řádně pečováno a uvedená závada byla těžko zjistitelná. Žalovaný tedy postupoval v souladu se zákonem a neporušil své povinnosti týkající se provozu na pozemních komunikacích. Nijak tedy dopravní nehodu nezavinil. Odvolací soud rozsudek soudu I. stupně potvrdil, proti čemuž žalobce (pojistitel) podal dovolání.

Nejvyšší soud ČR se dovoláním zabýval a shledal je důvodným. Odkázal přitom na svůj dřívější rozsudek ze dne 25. 7. 2012, sp. zn. 23 Cdo 4550/2011, který říká, že z hlediska regresního nároku

pojistitele dle ust. § 10 odst. 1 písm. b) zákona není zavinění pojištěného rozhodující. Nejvyšší soud ČR tedy určil, že **skutková podstata stanovená v § 10 odst. 1 písm. b) ve spojení s odst. 2 písm. a) zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla tak může být naplněna** nejen takovým provozováním vozidla, při němž má provozovatel (resp. osoba, které vozidlo svěří) možnost rozpoznat při zachování obvyklé opatrnosti neodpovídající technický stav, resp. plněním svých povinností při péči o vozidlo tomuto stavu předejít, ale **jakýmkoliv provozováním vozidla, které svojí konstrukcí nebo technickým stavem neodpovídá požadavkům** bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, obsluhujících osob, přepravovaných osob a věcí.

Nejvyšší soud ČR tak nyní jednoznačně stanovil, že soudy při posuzování regresního nároku pojišťovny dle ust. § 10 odst. 1 písm. b) ve spojení s odst. 2 písm. a) zákona nemohou přihlížet k zavinění pojištěného ve vztahu k provozování vozidla, které svojí konstrukcí nebo technickým stavem neodpovídá zákonným požadavkům.

Závěr

Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla je zákonné pojištění, které musí uzavřít zákonem vymezené subjekty. Vzhledem k účelu zákona je logické, že je rozsah pojištění odpovědnosti v zákoně vymezen tak široce, když stanovuje povinnost pojistitele uhradit poškozenému jak újmy na zdraví, tak i majetkové škody. Z této povinnosti pojistitele je stanovena výjimka v ust. § 7 zákona, kde je uveden taxativní výčet případů, kdy pojistitel není povinen poškozenému poskytnout pojistné plnění z pojištění odpovědnosti. Tyto výjimky z ust. § 7 zákona je třeba zásadně odlišovat od případů, kdy je pojistné plnění z pojištění odpovědnosti poškozenému vyplaceno (tím je tak naplněn účel zákona), ale následně je pojistitel oprávněn žádat po pojištěném náhradu toho, co za něj plnil. V těchto případech se jedná o tzv. regresní nárok pojišťovny, jehož předpoklady jsou stanoveny v ust. § 10 zákona.

JUDr. Evelyn Lojdová,
advokát

Mgr. Stanislav Šišlák,
advokátní koncipient

Advokátní kancelář JUDr. Evelyny Lojdová

Pařížská 67/11
110 00 Praha 1 - Josefov

Tel.: +420 228 226 371-4
e-mail: lojdova@aklojdova.cz

-----
[1] Uvedené pojmy blíže definuje ust. § 2 zákona.

[2] Např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4083/2010.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)